

TALOUSARVIOALOITE 510/2014 vp

Määrärahan osoittaminen Savonlinnan lentoliikenteen kehittämiseen

Eduskunnalle

Savonlinnan seudun kuntayhtymä ja Savonlinnan kaupunki ovat tukeneet reittilentoliikennettä Savonlinnan lentoasemalle 2000-luvun alkupuolelta lähtien EU:n asetuksen mukaisena julkisen palvelun velvoitteen perusteella kilpailutettuna palvelutoimintana. Tuen käynnistyessä tehtiin selvitys alueen yritysten ja elinkeinoelämän lentoliikenteen tarpeista. Selvityksessä todettiin, että lentoliikenteellä on keskeinen merkitys vienniteollisuuden ja alueelle suuntautuvan matkailun toimintaedellytysten kannalta. Selvityksessä ilmeni, että lentoliikenteen tarve sekä asukas- ja yrityspohja periaatteessa riittää kannattavan lentoliikenteen ylläpitämiseen. Vuonna 2013 lentoliikenteen tarvekartoitus päivitettiin tekemällä kysely 20 suurimmalle yritykselle ja lisäksi yritysyhdistyksille ja kauppakamariosastolle. Yrityksistä 80 % pitää lentoliikennettä tarpeellisena tai välttämättömänä. Kaikki järjestöt näkevät lentoliikenteen alueen yritysten kannalta tarpeellisenä.

Savonlinnan lentoyhteys Helsinkiin toimi alkuvuoden julkisen palvelun velvoitteen mukaisena kaupungin väliaikaisen tuen varassa. Tällä hetkellä lentoliikenne toimii väliaikaisen sopimuksen perusteella. Vuorotiheys on julkisen palvelun velvoitteen mukainen kaksi edestakaista yhteyttä arkipäivisin. Voimassaoleva julkisen palvelun velvoite kattaa vuodet 2014 ja 2015. Liikenne kilpailutettiin kesällä 2014. Tarjouskilpailuun tuli neljä tarjousta.

Lentoliikenteen merkitys Savonlinnan seudulle ei ole rakennemuutoksista huolimatta vähentynyt.

Muut liikennemuodot (juna 4 h 30 min, linja-auto lähes 5 tuntia ja henkilöauto n. 4 tuntia) eivät voi korvata toimivaa lentoyhteyttä Helsinkiin. Alueen kansainvälisillä markkinoilla toimivat veturiyritykset eivät voi toimia ilman lentoyhteyttä. Samoin oopperajuhlat sekä kasvavat matkailuinvestoinnit vaativat lentoliikenneyhteyttä. Savonlinnan lentoaseman infra on hyvässä kunnossa. Kiitorata mahdollistaa liikennöinnin lähes kaikilla matkustaja- ja rahtikoneilla. Yksityisessä omistuksessa tällä hetkellä oleva lentokonehalli mahdollistaa koneiden yöpymisen Savonlinnassa ympäri vuoden. Lentoaseman ylläpito valtion puolesta on merkittävä lisäarvo seudulle. Viime kesänä pelkästään heinäkuussa Savonlinnaan laskeutui reittilentoliikenteen lisäksi yli 30 100-paikkaista konetta. Liikennöintilukumäärää lisäävät pienkoneet, joista yhä suurempi osa on Venäjältä. Nykyisen lainsäädännön perusteella reittilentoliikenne turvaa Finnavian ylläpitämän lentokentän. Savonlinnan seutu panostaa vuositasolla merkittävästi lentoliikenteen ylläpitämiseen. Pelkästään kuntarahoitus on viime vuosina ollut n. 700 000 euroa.

Savonlinnan saavutettavuuden kannalta lähi-alueen lentokentät eivät ole toimiva ratkaisu. Lähimmät kentät, joille on reittiliikennettä, ovat Joensuu ja Kuopio. Näille kentille ajomatka on n. kaksi tuntia. Näin ollen kokonaismatka-aika Helsinkiin on näiltä kentiltä odotusaikoiheen vähintään 4 tuntia.

Menetykset yritysrintamalla olisivat erittäin todennäköisiä ja kohtuullisen nopealla aikatau-

lulla tapahtuvia. Erittäin merkittävä olisi suora vaikutus verotuloihin alihankintaverkoston ja muiden välillisten vaikutusten kautta koko seudulle ja talousalueelle. Merkittävin taloudellinen vaikutus tulisi vientiteollisuuden toimintaedellytysten olennaisen heikkenemisen kautta. Andritzin ja Savonlinna Worksin reilut 200 työpaikkaa ja alihankintaverkoston työpaikat ovat merkittävin riski lentoliikenteen mahdollisen päättymisen osalta. Muita merkittäviä yrityksiä, jotka tarvitsevat lentoliikennettä ovat mm. Aquaflo, Norelco, Darecon, Control Express Finland sekä Metsä-Wood. Kaiken kaikkiaan lentoliikenteen loppuminen veisi keskipitkällä aikavälillä seudulta jopa yli 1 000 työpaikkaa. Merkittävässä määrin nämä työpaikat eivät siirtyisi muualle Suomeen vaan kunkin yrityksen muihin toimipisteisiin eri puolille maailmaa. Saksalaisen Uniconsult Oy:n tekemän selvityksen mukaan lentoliikenteen loppuminen Savonlinnaan aiheuttaisi n. 35 miljoonan euron BKT:n menetykset sekä jopa n. 13 miljoonan euron yhteenlasketut verotulojen menetykset valtiolle ja kunnille. Savonlinnan kaupungin verotulomenetykset on arvioitu 2—7 miljoonan euron suuruisiksi riippuen menetysten lopullisesta laajuudesta. Koska kyse on lähinnä kansainvälisestä vientiteollisuudesta, jota työpaikkojen menetykset koskisivat, olisivat verotulojen menetykset myös valtiolle realistisia.

Matkailun osalta erityisesti oopperajuhlille lentoliikenne on ehdottomasti lyhyellä aikajänteellä merkittävin saavutettavuustekijä ja oopperajuhlat olisi suurin kärsijät lentoliikenteen loppuessa. Kasvavan kokous- ja kongressimyynnin mahdollisuudet menetettäisiin suurelta osin ilman lentoliikennettä.

Pidemmällä tähtäimellä kysymys on mahdollisuudesta löytää ja hyödyntää uusia asiakas-segmenttejä esim. aasialaisten Eurooppaan suuntautuvasta matkailusta. Matkailun sisältöjen ja ohjelmajal palvelujen kehittymisen sekä uusien investointien myötä on realistista odottaa, että tilauslentosarjoja voitaisiin lentää Savonlinnan kentälle 3 vuoden tähtäimellä. Savonlinnan lentoaseman palvelujen säilyttäminen on Savonlinnan matkailukeskittymän tulevaisuuden kilpailuky-

vyn kannalta keskeistä. Matkailun merkittävät investointihankkeet, kuten Prime Hotelsin hoteli-investointi kärsisivät merkittävästi lentoliikenteen loppumisesta.

Savonlinnan lentokenttää ylläpitää Finavia. Finavian palveluksessa on tällä hetkellä noin 15 henkilöä — kesäaikana enemmän. Finavia vastaa kentän ylläpidosta siten, että se täyttää erittäin tiukat turvamääräykset. Mikäli Savonlinnasta loppuu reittiliikenne, Finavia vetäytyy Savonlinnasta. Kaupungin ylläpitämä lentokenttä ei ole toimintaympäristö huomioon ottaen realistinen vaihtoehto. Jo pelkästään minimikustannukset lentokentän ylläpidosta arvioitaisiin olevan vuositasolla 1—2 miljoonaa euroa. Nämä olisivat vain suorat vaikutukset, jotka yksistäänkin olisivat moninkertaiset lentoliikenteen vuotuisen tukeen verrattuna. Kaikki lentoliikenne tyrehtyy, jos lentokenttää ei ole käytössä. Mikäli lentokentän operointi ja sitä kautta lentoliikenteen tukeminen jäisi pelkästään Savonlinnan kaupungin vastuulle, merkitsisi se n. yhden tuloveroprosenttiyksikön suuruista lisäkustannusta.

Viime vuosina lentoliikenteen maksuosuudet Savonlinnan (ja Varkauden) sekä Liikenne- ja viestintäministeriön välillä ovat olleet säännönmukaisesti siten, että ministeriö on käyttänyt oman valtion talousarvioon varatun määrärahasa ja kunnat ovat kattaneet loput kustannuksista. Kunnat ovat siis kantaneet kaiken riskin sen suhteen, että sopimusten mukaan kustannukset voivat nousta alkuperäisestä kaavaillusta tasosta. Näin on myös viime vuosina käynyt ja kuntien maksuosuus on lähes poikkeuksetta ollut yli puolet kokonaiskustannuksista.

Vuodelle 2014 valtion talousarvioon on varattu lentoliikenteen tukemiseen 1,7 miljoonaa euroa. Tästä puolet on tässä vaiheessa kohdennettu Savonlinna—Helsinki-liikenteen ostoihin ja puolet on jätetty odottamaan mahdollista Varkauden lentoliikenteen käynnistämistä. Koska Varkauden lentoliikenne ei ainakaan tänä vuonna ole julkisen palvelun velvoitteen mukaisena lentoliikenteenä etenemässä, on perusteltua käyttää koko summa Savonlinnan lentoliikenteen tukemiseen. Koska valtion talousarvioperusteluissa todetaan, että valtion tukiosuus voi olla enintään

50 %, on tarkoituksenmukaista siirtää Varkauden liikenteelle varattu määräraha siirtomäärärahana vuodelle 2015 sinne varatun miljoonan euron lisäksi ja samalla poistaa 50 % katto. Vuoden 2015 liikenteestä Savonlinnan kaupunki maksaisi näin ollen edelleen valtion määrärahan yli menevän osuuden ja kantaisi edelleen riskin tuen mahdollisesta kasvusta. Vuonna 2014 Savonlinnan kaupungin kokonaismaksuosuus muodostuu selvästi suuremmaksi kuin liikenne- ja viestintäministeriön. Varkauden kaupungin vetäytyminen viime hetkellä kilpailutetun liikenteen rahoituksesta, johti Savonlinnan kaupungin

kannalta kalliisiin väliaikaisratkaisuihin. Näin ollen on kohtuullista, että valtion jo varaamat määrärahat käytetään niiden alkuperäiseen tarkoitukseen eli lentoliikenteen ostoon.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2015 talousarvioon momentille 31.30.63 lisäyksenä 2 000 000 euroa Savonlinnan lentoliikenteen kehittämiseen ja että perusteluihin lisätään se, että tuen maksaminen kuuluu kokonaan valtiolle.

Helsingissä 26 päivänä syyskuuta 2014

Kaj Turunen /ps
Ritva Elomaa /ps
Anne Louhelainen /ps

Anssi Joutsenlahti /ps
Juho Eerola /ps